

ELOKUVAAJA KARI
SOHLBERGIN MUISTELMIA

PEHMEÄ VALO

NIKO JUTILA

KUSTANTAMO
HELMIVYO

Pehmeä valo

ELOKUVAAJA KARI
SOHLBERGIN MUISTELMIA

PEHMEÄ VALO

NIKO JUTILA

KUSTANTAMO
HELMIVYÖ

Nimikkeen automaattinen analysointi tietojen, erityisesti mallien, trendien ja korrelaatioiden, saamiseksi tekijänoikeuslain 13b § ("tekstin- ja tiedonlouhinta") mukaisesti on kielletty.

Niko Jutila: Pehmeä valo – Elokuvaaja Kari Sohlbergin muistelmia
KL 77.49

ISBN 978-952-432-001-6

Taitto: Ville Manninen

Paino: Libri Plureos GmbH, Hampuri, Saksa

"Kaikki hienot elokuvat ovat pimeyden ja valon ristiriidan tulosta."

– Vittorio Storaro, italialainen elokuvaaja.

Risto Jarva -seura ry on tukenut
tämän kirjan kirjoitustyötä
Peter von Bagh -stipendillä vuonna 2025.

Sisällysluettelo

	Lukijalle	10
1.	Upseerainesta	11
2.	Mainospaloja ja -televisiota	17
3.	Spede ja miljoonamyrkytys	26
	<i>Millipilleri (1966)</i>	
4.	Mestarin oppipoikana	34
	<i>Pähkähullu Suomi (1967)</i>	
	<i>Kuuma kissa? (1968)</i>	
	<i>Mustaa valkoisella (1968)</i>	
5.	Robin Hood ja Punahilkka	48
	<i>Noin 7 veljestä (1968)</i>	
	<i>Punahilkka (1968)</i>	
6.	Nurinkurinen vuosi	62
	<i>Sixtynine 69 (1969)</i>	
7.	Ja paskat noista väreistä	71
	<i>Näköradiomiehen ihmeelliset siekailut (1969)</i>	
	<i>Leikkikalugangsteri (1969)</i>	
	<i>Pohjantähteet (1969)</i>	
8.	Vain muutaman millimetrin tähden	79
	<i>Jussi Pussi (1970)</i>	
	<i>Speedy Gonzales – noin 7 veljksen poika (1970)</i>	
9.	Ottaaks' radikaaliin?	88
	<i>Saatanan radikaalit (1971)</i>	
	<i>Kahdeksas veljes (1971)</i>	
10.	Spede viilaa linssiin	93
	<i>Hirttämättömät (1971)</i>	
11.	Naiset kameran takana ja edessä	98
	<i>Marja pieni! (1972)</i>	
	<i>Hellyys (1972)</i>	
	<i>Krapula (1973)</i>	
12.	Syöjiä ja juojia	106
	<i>Lampaansyöjät (1972)</i>	
13.	110 päivää Lapissa	115
	<i>Maa on syntinen laulu (1973)</i>	

14.	Kohti perikatoa	123
	<i>Uuno Turhapuro (1973)</i>	
	<i>Karvat (1974)</i>	
15.	Ufoja ja maksamattomia laskuja	136
	<i>Viu-hah hah-taja (1974)</i>	
	<i>Rakastunut rampa (1975)</i>	
16.	Uusi alkuja	143
	<i>Professori Uuno D. G. Turhapuro (1975)</i>	
	<i>Lottovoittaja UKK Turhapuro (1976)</i>	
17.	Harhama	150
	<i>Kainuu 39 (1979)</i>	
	<i>Tulipää (1980)</i>	
18.	Operatöörin odysseia	164
	<i>Yö meren rannalla (1981)</i>	
	<i>Syöksykierre (1981)</i>	
	<i>Aidankaataajat (1982)</i>	
	<i>Iso vaalee (1983)</i>	
	<i>Jon (1983)</i>	
19.	Taistelu Angelan sodasta	173
	<i>Angelan sota (1984)</i>	
20.	Sota ja rauha	183
	<i>Angelan sota (1984)</i>	
21.	Viulunsoittaja deekiksellä	193
	<i>250 grammaa (1983)</i>	
	<i>Da Capo (1985)</i>	
22.	Suuri illusioni	211
	<i>Suuri illusioni (1985)</i>	
23.	Kokemus ja kokemattomuus	220
	<i>Lumikuningatar (1986)</i>	
	<i>Jäähyväiset presidentille (1987)</i>	
24.	Yhden päivän elokuva	227
	<i>Pohjanmaa (1988)</i>	
25.	Imbesilli kuutamolla	240
	<i>Kuutamonaatti (1988)</i>	

26.	Vanhoja mestareita	245
	<i>Ihmisen ihannuus ja kurjuus (1988)</i>	
27.	Talvisota	251
	<i>Talvisota (1989)</i>	
28.	Huutoa ja hirmuisia kertomuksia	265
	<i>Yksinteoin (1990)</i>	
	<i>Kiljusen herrasväen uudet seikkailut (1990)</i>	
	<i>Kuutamonaatti 2: Kadunlakaisijat (1991)</i>	
	<i>Rölli: Hirmuisia kertomuksia (1991)</i>	
29.	Puun ja poron perässä	275
	<i>Latvoilta jokisuulle (1988)</i>	
	<i>Poron vuosi (1992)</i>	
30.	Keinuva maa	281
	<i>Pilkkuja ja pikkuhousuja (1992)</i>	
31.	Onnea maalla	287
	<i>Onnen maa (1993)</i>	
32.	Amatöörit ja aloittelijat	293
	<i>Routasydän (1993)</i>	
	<i>Romanovin kivet (1993)</i>	
33.	Päivä Jerusalemissa	306
	<i>Kivenpyörittäjän kylä (1995)</i>	
34.	Yökuvia tyhjille katsomoille	311
	<i>Yöjuna (1996)</i>	
	<i>Tie naisen sydämeen (1996)</i>	
35.	Kotimaisen elokuvan uusi nousu	317
	<i>Kuningasjätkä (1998)</i>	
	<i>Poika ja ilves (1998)</i>	
36.	Lapsuutta ja vanhuutta	322
	<i>Sokkotanssi (1999)</i>	
	<i>Pala valkoista marmorista (1998)</i>	

37.	Äidin tarina	328
	<i>Pieni pyhiinvaellus (2000)</i>	
38.	Paratiisi, fillari ja rantalelu	333
	<i>Badding (2000)</i>	
	<i>Cyclomania (2001)</i>	
	<i>Emmauksen tiellä (2001)</i>	
39.	Hyvien ihmisten maa	342
	<i>Haaveiden kehä (2002)</i>	
	<i>Tarpeettomia ihmisiä (2005)</i>	
	<i>Koirankynnen leikkaaja (2004)</i>	
40.	Kotkan poikii	349
	<i>Keisarikunta (2004)</i>	
41.	Tyttö ja susi	354
	<i>Suden arvoitus (2006)</i>	
42.	Viimeisen kerran katson luuppiin	357
	<i>Ralliraita 1 (2009)</i>	
	<i>Enon opetukset (2011)</i>	
	<i>Roskisprinssi (2011)</i>	
	Epilogi	368
	Kari Sohlbergin filmografia	371
	Palkinnot, ehdokkuudet ja festivaaliosallistumiset	378
	Kari Sohlbergin elokuvien katsojaluvut	380
	Kiitokset	381
	Viitteet	382
	Lähteet	387
	Henkilöhakemisto	392

Lukijalle

»Olen aina sanonut, että jos joskus kirjoittaisin muistelmani, tulisi niiden nimeksi *Mies, joka kuvasi eniten huonoja elokuvia*», Kari Sohlberg totesi hyväntuulisella itseironialla vuonna 2023, kun ehdotin, että haastattelin hänet perinpohjaisesti ja kirjoittaisin siltä pohjalta hänen elämäkertansa. Itseironia ja ylipäättään humoristinen ilmaisu ovat aina osa Sohlbergin tarinoita ja anekdootteja, joiden ympärille tämä kirja on rakennettu. Hänet tuntevat ihmiset tietävät Sohlbergin olevan harvinaislaatuinen vanhan ajan herrasmies, joka ei halua pahoittaa muiden mieltä. Jos tästä kirjasta saa kuvan piikikkäästä tai katkerasta miehestä, on vika yksin teoksen kirjoittajassa, ei muistelijassa.

– Tekijä

1. luku

Upseerivainesta

Kari Sohlberg oli nelivuotias, kun hän pääsi ensimmäisen kerran elokuviin. Elettiin 1940-luvun puoliväliä ja tapahtumapaikkana oli elokuvateatteri Casino, joka sijaitsi Helsingin Harjutorilla vain muutaman sadan metrin päässä hänen kotoaan.

»Se oli jokin lastennäytös, Walt Disneyn kolme pientä porsasta ja iso paha susi siinä ainakin olivat. Olin ihan krampissa, koska pelkäsin niin hirveästi niiden possujen puolesta.»

Elokuvateatteri Casinon sisäänkäynti kuvattuna vuonna 1970.
Kuva: Lars-Åke Olin / Helsingin kaupunginmuseo.

Pikkupojan seurana oli hänen isoäitinsä Fanny Hammarberg (o.s. Songer). Tuolloin jo seitsemänkymppinen äidinäiti oli kulkeutunut Helsinkiin ennen sisällissotaa, kun hänen aviomiehensä Karl oli päässyt Herttoniemen kartanon palvelukseen muonamieheksi. Hammarbergin pariskunta oli punaisen aatteen kannattajia ja molemmat olivat osallistuneet aktiivisesti työväenyhdistyksen paikallistoimintaan jo ennen sisällissotaa, joka koitui niin Karlin kuin hänen kahden veljensäkin kohtaloksi. Velipojat teloitettiin, kun sota oli yhä käynnissä, mutta Karl joutui Suomenlinnan vankileirille ja kuoli siellä heinäkuussa 1918. Virallinen kuolinsyy oli keuhkokuume ja munuaistauti, mutta vankitoverit kertoivat myöhemmin Fannylle toisenlaisen version tapahtumista: Karl oli tuupertunut vettä jonottaessaan, jolloin vartija oli tullut ja lopettanut hänet.¹

Miehensä kuoltua Fanny jäi yksin viiden lapsen kanssa, joista neljä oli vielä alaikäisiä ja asui kotona. Äidin tulot eivät riittäneet koko lapsilauman ruokkimiseen, joten kaksi lapsista oli lähetettävä maalle sukulaisten hoidettaviksi. Pieneen kotiin Vaasankadulle jäivät äidin lisäksi seitsemänvuotias Alli ja yksi pojista.

Köyhyys ja nälkä olivat läsnä Alli Hammarbergin koko lapsuuden ajan. Perheen elannon hankinta oli myös lasten vastuulla, ja niinpä Alli 12-vuotiaasta lähtien kävi koulun jälkeen töissä kotinsa lähellä sijaitsevassa maitokaupassa.²

Alli oli 26-vuotias mennessään naimisiin ikätoverinsa Sven Sohlbergin kanssa huhtikuussa 1937.³ Kenties suurin ero nuorenparin taustoissa oli äidinkieli: Sven Allan Johannes Sohlbergin lapsuudenkodissa oli puhuttu ruotsia, mutta mitään *bättre folkia* he eivät olleet, vaan hänen isänsä oli ollut tavallinen vuokra-ajuri eli vossikkakuski. Kansakoulupohjalta Sven oli päässyt 17-vuotiaana Kone Osakeyhtiöön konepiirtäjäksi, ja saman yhtiön palveluksessa hän oli vielä silloinkin, kun kävi vihillä Alli Hammarbergin kanssa.⁴ Morsiamensa tavoin Sven oli menettänyt isänsä jo lapsena, vain viisivuotiaana.

Sven ja Alli ehtivät olla naimisissa vain kaksi ja puoli vuotta, kun talvisota syttyi marraskuun viimeisenä päivänä 1939. Svenin ei kuitenkaan tarvinnut osallistua sotatoimiin, sillä hänen katsottiin olevan tärkeämpi siviiliammattinsa harjoittajana kuin yhtenä lukemattomista sotamiehistä.

Päivälleen yhdeksän kuukautta talvisodan päättymisen jälkeen Alli synnytti pariskunnan esikoislapsen, joka nimettiin Kariksi. Toista nimeä pojalle ei annettu.

Syyskuussa 1941, muutama kuukausi jatkosodan alkamisen jälkeen,

Sven Sohlberg määrättiin muonamieheksi pääosin ruotsinkieliseen jalkaväkirykmentti 13:een, jonka mukana hän osallistui muun muassa Syvärin valtauksen.

Sven oli sairastellut jo välirauhan aikana, eikä hänen terveytensä kesännyt rintamaolosuhteita. Tammikuussa 1942 hänet kotiutettiin ja määrättiin takaisin konepiirtäjän paikkaansa Koneelle. Sodan päättymistä Sven Sohlberg ei koskaan nähnyt, sillä hän kuoli toukokuun 16. päivänä 1943 vain 32-vuotiaana Tilkan sotilassairaалassa rutiininomaisen tähtystysoperaation aiheuttamiin komplikaatioihin.⁵

II Kari Sohlberg oli isänsä kuollessa vain kolmannella ikävuodella. Alli-äiti työskenteli tekstiiliteollisuudessa, jossa tämän vastuunalaisena tehtävänä oli leikata paksuja kangaspinkkoja. Työ vaati tarkkuutta ja sommittelukykyä, joita myös poika tuli aikanaan tarvitsemaan ammatissaan.

Leskeksi jäätyään Allin oli pakko muuttaa pariskunnan Pietarinkadun asunnosta äitinsä Fannyn, siskonsa ja veljensä luokse Hämeentie 48:aan. Vain 35 neliömetrin suuruudessa yksiossa oli tiivis tunnelma jo ennestään, mutta vielä se siitä tiivistyi, kun veljen tyttöystäväkin muutti samaan huusholliin. Toisaalta Fanny-mummu oli tottunut kovaan elämään ja eli sitä yhä, muutenkin kuin vain asumisolosuhteiden osalta, sillä tienestikseen hän kärräsi halkoja Hakaniementorilla.

Marraskuussa 1945 Alli otti uuden aviomiehen Mauno Savolaisesta, joka oli varsinaiselta ammatiltaan kirjaltaja, mutta työskenteli tuohon aikaan vakuutusyhtiö Louhen konttoripäällikkönä. Alli Sohlbergista tuli rouva Savolainen, mutta Kari-poika sai pitää isänsä sukunimen.

»Äiti katsoi, että täytyy saada isä tuolle lapselle. Se ei ollut koskaan varsinainen rakkausavioliitto. Aviomies oli ehkä vielä enemmän huollettava kuin minä. Siinä oli äidillä riesaa.»

Uusioperhe muutti Koskelan kaupunginosaan vaatimattomaan parakkitaloon, jollaisia sinne oli nopealla tahdilla pystytetty useampia. Allin äiti ja sisarukset jäivät asumaan Hämeentielle, joten Savolaisen pariskunnalla oli ruhtinaallisesti elintilaa. Se tilanne muuttui, kun pakon sanelemana Alli otti heille asumaan entisen anoppinsa, Svenin äidin, koska tämän muut lapset eivät olleet halukkaita huolehtimaan äitimuoristaan. Moimen välinpitämättömyys sai Allin katkaisemaan kaikki yhteydet miesvainajansa sukuun. Asumisjärjestely kesti vain muutaman viikon, kunnes

Svenin äiti pääsi Koskelan kaupunginosan vanhainkotiin, mutta entisen anopin lähdettyä Fanny-mummu tuli hänen tilalleen ja soi sillä tavoin Hämeentien yksiöön jääneille nuorille väljemmät asuinolot.

Kansakoulun jo aloitettuaan Kari Sohlberg sai äidiltään mustakantisia vihkoja, joihin Sven-isä oli tehnyt pilapiirroksia ja päiväkirjamerkintöjä.

»Sellaista alle kymmenvuotista poikaa kiinnosti kovasti, mitä isä oli saanut aikaan. Ajattelin, että minustakin täytyy tulla taitava piirtäjä, koska isäkin oli.»

Piirtämisen lisäksi poikaa kiinnostivat elokuvat ja sarjakuvat, joista myös isoäiti Fanny oli innostunut. Yhteiset elokuvisakäynnit jatkuivat, kun Kari muutti äitinsä ja isäpuolensa mukana Vaasankadulle, jonka varrelle Fanny-mummukin oli jo muuttanut. Ennen sinne muuttamista perhe ehti asua Koskelan lisäksi muutaman vuoden Kumpulassa Intiankadulla lähellä olympiakylää, jossa Kari kävi olympiakesänä 1952 kaveridensa kanssa ihmettelemässä Amerikan-ihmeitä: mustaihoisia ihmisiä ja Coca-Cola-pulloja.

»Ainakin kerran viikossa kävimme mummun kanssa katsomassa jonkin lapsille sallitun elokuvan. Kerran menimme katsomaan jotakin Tarzan-elokuvaa, joka olikin lapsilta kielletty. Portsari sanoi, että tämä poika ei pääse, jolloin mummu nosti niin hirveän metelin, että portsari katsoi parhaaksi antaa periksi.»

Tarzania näyttelevän Johnny Weissmullerin lisäksi pikkupojan sankareita oli Errol Flynn, jonka seikkailut niin Robin Hoodina, merirosvona kuin miekkamiehenä olivat rautaista viihdettä.

Elokuvateatteri Hesperiaassa saattoi käydä katsomassa pitkien elokuvien lisäksi sarjaelokuvia, jotka nimensä mukaisesti esitettiin osissa, samaan tapaan kuin televisiosarjoja myöhemmin: sarjaelokuvien osat loppuivat jännään kohtaan ja tarina jatkui seuraavalla viikolla esitettävässä seuraavassa osassa.

Elokuvisakäynnit isoäidin kanssa loppuivat keväällä 1953, kun moottoripyöräilijä ajoi hänet kumoon ja sääriluu murtui. Edessä oli pitkä sairaalareissu. 12-vuotias tyttärenpoika kävi tiheään sairaalassa katsomassa isoäitiään ja vei tälle vähäisillä taskurahoillaan ostamaansa purukumia sekä *Tex Willer* -sarjakuvia, joista mummu tykkäsi.

Sairaalareissun jälkeen Fanny muutti taas vaihteeksi Alli-tyttärensä luokse ja kohta oli taas pirteä ja pippurinen mummu. Kun Mauno

Savolainen aloitti taas kerran kännipäissään sanasodan vaimonsa kanssa, pomppasi pienikokoinen, vain 150-senttinen Fanny ylös tuoliltaan ja kolautti vävypoikaansa klapilla otsikkoon.

Fannylla oli tapana käydä tyttäreltään salaa kansantansseissa. Lokakuussa 1953 eräältä tanssireissultaan kotiuduttuaan hän soitti pojalleen ja kysyi, onko tällä vielä kotiviiniä jäljellä. Ei ollut.

– Kävipä hassusti, Fanny totesi ja nukkui pois seuraavana yönä 81-vuotiaana.

III Kun koulunkäynti Käpylän kansakoulussa alkoi lähestyä loppuaan, Kari Sohlberg päätti pyrkiä oppikouluun jatkamaan opintojaan. Ratkaisu herätti ihmetystä hänen opettajassaan.

– Eihän teillä ole mitään mahdollisuuksia siellä, koska te olette työväen kakaroita, opettaja möläytti.

Ylimielinen kommentti sai pojan silmät aukeamaan.

»Kun aloin ymmärtää, miten epäoikeudenmukaista tämä maailmanmeno on, minulle nousi kapinahenki, jota kanavoin väärin ja pilasin omat mahdollisuuteni koulussa.»

Sohlberg kävi Torkkelinmäellä Helsingin toisen lyseon eli Tossun keskikoulua kuusi vuotta, sillä kolmas luokka oli käytävä kahteen kertaan sairauden aiheuttamien poissaolojen takia. Viidennellä luokalla uskonnon opettaja, filosofian tohtori Paavo Päivänsalo sai herra Sohlbergista tarpeekseen eikä antanut tämän enää loppuaikoina vastata kysymyksiin tunneilla ja raapusti välitodistukseen uskonnosta nelosen. Sen jälkeen Päivänsalo kutsui oppilaansa puhutteluun ja lupasi tälle kevättodistukseen arvosanaksi viitosen, jos poika lähtisi koulusta. Sehän sopi.

»Puristimme oikein kättä, ja niin minä sain viitosen uskonnosta ja poistuin opintieltä.»

Tulevaisuuden suunnitelmat olivat nuorella miehellä jo selvät: hänestä tulisi isänsä tapaan piirtäjä. Hän pääsi töihin Tilgmannin kirjapainoon ja osallistui työnsä ohessa Taideteollisuusopiston graafisen taiteen osaston pääsykokeeseen eli runsaan viikon mittaiseen koekurssiin. Valituksi hän ei tullut, ja kun seuraava mahdollisuus pyrkiä kouluun oli vasta vuoden päästä, päätti nuorukainen lähteä vapaaehtoisena suorittamaan asepalvelustaan jo ennen kuin käsky kävi. Kohta hän istuikin jo junassa matkalla

kohti Oulua ja Pohjan prikaatia.

Asepalvelus sujui kunnialla, mutta ei kunnianhimmolla, vaikka kapinahenki olikin haihtunut ennen armeijan harmaisiin astumista. Alokasaikansa jälkeen Sohlberg siirtyi aliupseerikoulutukseen, mutta reservinupseerikoulutukseen hänellä ei ollut hinkua. Hänen epäonnekseen varusmiesten joukossa oli liian vähän ylioppilaita, joten upseerit tekivät selväksi, että olisi parasta lähteä suosiolla reservinupseerikoulutukseen.

Tämä karu kohtalo tuli puheeksi muiden aliupseerioppilaiden kanssa ja sana siitä kantautui myös Reino Paasilinnan korviin. Pohjoisen oma poika oli silloin Hiukkavaaran aliupseerikoulussa santsarina eli apukouluttajana.

»Paasilinna harjoitteli puhetaitoaan aliupseerioppilaiden ruokailutauoilla ja jaksoi aina iskeä huulta siitä, miten hän, joka halusi reservinupseerikouluun ei sinne kelvannut, mutta lusmu Suulperi sinne menee, vaikkei halua.»

Vuonna 1960 Sohlberg palasi kotipuoleensa täysin palvelleena vänrikkinä ja sai töitä saippuatehtaalta. Siellä hän ehti olla siellä vain muutaman viikon, kun Alli-äiti luki syyskuun 20. päivänä 1960 ilmestyneestä *Helsingin Sanomista* ilmoituksen, jossa seiso:

»Keskikoulun tai vastaavan tutkinnon suorittanut, hyvän kuvittamis- ja tekstausaidon omaava PIIRTÄJÄ otetaan Pääesikunnan ylimääräiseen 15. palkkausluokan toimeen.»

Halukkailla oli viikko aikaa toimittaa hakemuksensa Pääesikunnan koulutusosastoon Punanotkonkatu 4:ään. Sohlberg haki ja sai paikan.

»Pääsin sinne osittain siksi, koska olin upseeriainesta – muuten en ehkä olisi päässyt.»

Keskikoulun tai vastaavan tutkinnon suorittanut, hyvän kuvittamis- ja tekstausaidon omaava

PIIRTÄJÄ

otetaan Pääesikunnan ylimääräiseen 15. palkkausluokan toimeen. Hakemukset, joihin on liitettävä virkatodistus, todistukset aikaisemmasta palveluksesta, suoritetuista ammatti- ja sotakoulujen kurssista sekä jäljennös sotilaspasista ja lääkärintodistus, on lähetettävä 27. 9. 1960 mennessä Pääesikunnan koulutusosastoon, os. Helsinki, Punanotkonkatu 4.

Kahdeksalla Jussilla palkittu Kari Sohlberg (s. 1940) oli puolen vuosisadan ajan Suomen työllistetyin elokuvaaja, jonka elokuvat keräsivät teattereissa noin kahdeksan miljoonaa katsojaa. Hän käytännössä toi pehmeän valon suomalaiseen elokuvailmaisuun ja oli mukana synnyttämässä modernin kotimaisen elokuvan kuvakieltä.

Vuosina 1966–2010 Kari Sohlberg kuvasi kaikkiaan noin 60 kokoillan elokuvaa ja ehti työskennellä lähes kaikkien aikansa merkittävien suomalaisten elokuvantekijöiden ja näyttelijöiden kanssa. Tässä kirjassa Sohlberg kertoo ensimmäistä kertaa kiinnostavia ja usein hauskoja tarinoita elokuviensa kuvauksista sekä työtovereistaan. Joukossa on monia suomalaisten rakastamia elokuvia, kuten *Pähkähullu Suomi*, *Maa on syntinen laulu*, *Tulipää*, *Pohjanmaa*, *Talvisota*, *Kivenpyörittäjän kylä*, *Poika ja ilves* sekä *Koirankynnen leikkaaja*.

**KUSTANTAMO
HELMIVYÖ**

ISBN 978-952-432-001-6

Kannen kuva: Raimo Paananen Kansisuunnittelu: JT Lindroos